

Ийшая

1

Биринши бап

¹ Яхуда патшалары Уззия, Йотам, Ахаз хәм Хизкия хукимдарлық қылған дәуирде Амос улы Ийшаяның Яхуда хәм Ерусалим туўралы көрген аяны:

Жаратқан Ийениң Яхуда халқына ескертиўи

² Хәй көклер, тыңлаң! Хәй жер, кулақ түр!

Жаратқан Ийе былай дейди:

«Мен балаларды тәрбиялап, өсирдим,
Бирақ олар Маған қарсы бас көтерди.

³ Мал өз ийесин,

Ешек ийеси қойған ақырды таныйды.

Бирақ Израил Мени танымайды,
Халқым Мени түсинбейди».

⁴ Ыах, гүналы миллет,

Жазығы аўыр халық,

Жаўызлық ислеўши әўлад,

Бузғын балалар, хәсирет шегесизлер!

Сизлер Жаратқан Ийени тәрк еттиңиз,

Израилдың Мухаддесин менсинбедиңиз,

Оған арқаңызды қараттыңыз.

⁵ Не ушын сизлер еле жазалана бересиз?

Неге бас көтериўди даўам ете бересиз?

Басыңыз пүткиллей жараланған,

Жүрегиңиз толық хәлсиреген.

⁶ Аяғыңыздың ушынан басыңызға шекем саў жериңиз жоқ,

Тек жарақатлар, кесиклер, ашық жаралар.

Жуўылмаған, байланбаған, май жағылмаған.

⁷ Елиңиз ўайран болған,

Қалаңыз жанып күл болған.

Жат жерлилер көз алдыңызда жериңизди талан-тараж етер,

Ўайран етип, оны қарабақанаға айландырап.

⁸ Қыз Сийон жалғызланып, жүзим бағындағы саяман,

- Палыз атызындағы шертек,
Қамалдағы қала сыяқлы болып қалар.
- ⁹ Егер Әлемнің Жаратқан Ийесі,
Бизлер ушын бир қанша адамды аман қалдырмағанда,
Бизлер Содомдай болар,
Гомораға мегзер едик.
- ¹⁰ Хәй, Содом басшылары,
Жаратқан Ийенің сөзин тыңлаң!
Хәй, Гомора халқы,
Қудайымыздың Нызамына қулақ салың!
- ¹¹ Жаратқан Ийе былай дейди:
«Қурбанлықтарыңыздың көп болғанынан Маған не пайда?!
Жандырылатуғын қурбанлыққа берген қошқарларыңызға,
Семиртилген малларыңыздың майларына әбден тойдым.
Буға, тоқлы хәм ешкилердің қанынан ләззет алмайман.
- ¹² Алдыма хызмет етиу ушын келгениңизде,
Ким сизлерден булардың хәммесин алып келиўди сорады?
Мениң хәўлимди басқыламаң,
- ¹³ Артық мәниссиз садақаларыңызды усымбаң!
Хош ийисли түтеткелериңиз де Маған жеркенишли.
Жаңа Ай байрамларыңыздағы, Шаббат күнлериңиздеги хәм басқа да
жыйналысларыңыздағы жаўызлықларға тақатым жоқ.
- ¹⁴ Жаңа Ай байрамыңызды хәм белгиленген байрам күнлериңизди,
Жаным жек көреді.
Олар Мен ушын жүк болды,
Оларды көтерип жүриўден шаршадым.
- ¹⁵ Сизлер қол жайып, Маған жалбарынғаныңызда,
Көзимди сизлерден жасыраман,
Қаншама көп дуўа етсеңиз де,
Мен тыңламайман.
Қолларыңыз қанға батқан,
- ¹⁶ Жуўының, тазаланың.
Ислеген жаўыз ислериңизди көзимнен жоқ қылың,
Жаманлық қылыўды тоқтатып,
- ¹⁷ Жақсылық ислеўди үйрениң!
Әдалатлықты излең,
Езиўшини жолға салың,

Жетимди қорғаң,
Жесирди жақлаң».

- 18** Жаратқан Ийе былай дейди:
«Келиңлер, мәселени бирге талқылайық!
Гүналарыңыз қып-қызыл болса да,
Олар қардай аппақ болады.
Олар шым қызыл болса да,
Ақ жүндей болады.
- 19** Егер бойсынып, тыңласаңыз,
Жер өндирген жақсы нәрселерди жейсиз.
- 20** Ал егер қасарысып, бас көтерсеңиз,
Сизлерди қылыш жалмайды».
- Булар Жаратқан Ийениң аўзынан шыққан сөзлер.

Қудай Ерусалимди хүким етеди

- 21** О, Ерусалим! Қалайынша садық қала бузық хаялға айланды?
Ол әдалатқа толы еди,
Онда әдиллик мәкан басқан еди,
Енди болса, қанхорларға толған!
- 22** Гүмистей едиң тасландыға айландың,
Жақсы шараптай едиң енди суў араласты.
- 23** Хүкимдарларың кулақсызлық етти,
Урыларға шерик болды.
Олардың хәммеси параны жақсы көреді,
Саўға дәме етеди.
Олар жетимлерди қорғамайды,
Жесирлердиң арзын тыңламайды.
- 24** Сонлықтан Ийе, Әлемниң Жаратқан Ийеси,
Израилдың Күшли Қудайы былай дейди:
«Душпанларыма ғәзебимди төгип,
Жаўларымнан өшимди аламан!
- 25** Қолымды саған қарсы көтерип,
Шығындыларыңды силтидей тазартаман,
Барлық қосымталарды сеннен алып таслайман.
- 26** Бурынғыдай, бийлеринди қайта тиклеп,
Басында болғанындай, мәсләхәтшилериңди қайта қояман.
Сонда сени: „Әдиллик қаласы,
Садық пайтахт“ деп атайды».

- ²⁷ Сийон әдалатлық пенен,
Тәўбе қылған турғынлары әдиллик пенен қутқарылады.
- ²⁸ Бирақ өшегискенлери хәм гүнакарлары бирге қырып тасланып,
Жаратқан Ийени тәрк еткенлер жоқ қылынады.
- ²⁹ Заўықланып сыйынған кийели емен ағашларыңыз ушын уятқа қалып,
Сыйыныў ушын өзлериңиз сайлап алған бағларыңыз ушын шерменде
боласыз.
- ³⁰ Сизлер жапырағы төгилген емен ағашына,
Суўсыз қалған бағқа уқсайсыз.
- ³¹ Күшлилер қаўыққа,
Олардың ислери ушқынға айланады.
Күшлилер ислери менен бирге жанады,
Бул отты хеш ким өширмейди.

2

Екинши бап

¹ Амос улы Ийшайға Яхуда хәм Ерусалим ҳаққында аян арқалы билдирилген сөз мынаў:

- ² Ақырғы күнлерде Жаратқан Ийениң Ибадатханасы турған таў,
Таўлардың ең баслысы,
Төбелердиң ең бийиги болады,
Пүткил миллетлер оған қарай ағылады.
- ³ Көплеген халықлар келип, былай дейди:
«Жүриңлер, Жаратқан Ийениң таўына,
Яқыптың Қудайының Ибадатханасына көтерилейик.
Ол бизлерге Өз жолларын үйретсин,
Бизлер де Оның соқпақларынан жүрейик».
Өйткени Нызам Сийоннан,
Жаратқан Ийениң сөзи Ерусалимнен шығады.
- ⁴ Жаратқан Ийе миллетлер арасында қазылық етип,
Көплеген халықлардың арызын шешер.
Енди олар қылышларынан пазна,
Найзаларынан орақ соғар.
Миллет миллетке қарсы қылыш көтермес,
Артық урысыўды да үйренбес.
- ⁵ О Яқыптың урпақлары,

Келиң, Жаратқан Ийениң нурында жүрейик!

Жаратқан Ийениң күни

- ⁶ Сен Өз халқыңды, Яқыптың урпақларын тәрк еттиң,
Өйткени олардың иши шығыстың үрп-әдетлерине толы.
Олар филистлер киби пал ашады,
Жат еллилер менен қол қысысады.
- ⁷ Жери болса, гүмис хәм алтынға толы,
Ғәзийнесиниң есап-саны жоқ.
Ели атларға толы,
Арбаларының есап-саны жоқ.
- ⁸ Олардың жери бутларға толы,
Олар өз қолларының исине,
Бармақлары менен соққан нәрсеге тәжим етеди.
- ⁹ Инсан аяқ-асты болды,
Хәр бири диз шөкти,
Оларды кеширме, о Қудай!
- ¹⁰ Жаратқан Ийениң қорқынышлы қәхәринен,
Оның салтанатының уллылығынан,
Жартастарға кирип алың,
Топырақ астына жасырының.
- ¹¹ Адамның менмен нәзери төмен қаратылып,
Тәкаббирлиги жерге урылады.
Тек жалғыз Жаратқан Ийе сол күни жоқарылатылады.
- ¹² Әлемнің Жаратқан Ийесиниң бир күни бар,
Сол күни Ол барлық менменлерге, тәкаббирлерге хәм барлық
мақтаншақларға қарсы шығып,
Оларды жерге урады.
- ¹³ Лебанонның барлық бийик хәм асқынлаған кедр ағашларына,
Башанның барлық еменлерине,
- ¹⁴ Барлық бийик таўларға,
Барлық бәлент төбешиклерге,
- ¹⁵ Хәр бир бийик минараға,
Хәр бир беккем дийўалға,
- ¹⁶ Барлық үлкен саўда кемелерине,
Олар хәўес қылған барлық әжайыбатларға қарсы турылады.
- ¹⁷ Адамзат менменлиги қулатылып,
Инсан мақтанышы жерге урылады.

- Тек жалғыз Жаратқан Ийе сол күни жоқарылатылады.
- ¹⁸ Бутлар биротала жоқ болады.
- ¹⁹ Жаратқан Ийе жерди ләрзеге келтириў ушын турғанда,
Оның қорқынышлы қәхәринен,
Салтанатының уллылығынан,
Адамлар жартастардың жарықларына,
Жердиң тесиклерине кирип кетеди.
- ²⁰ Сол күни адамлар өзлериниң сыйыныў ушын ислеген,
Гүмис хәм алтын бутларын,
Гөр тышқан хәм жарғанатларға таслайды.
- ²¹ Жаратқан Ийе жерди ләрзеге келтириў ушын турғанда,
Оның қорқынышлы қәхәринен,
Салтанатының уллылығынан қашып,
Жартастардың жарықларына,
Таўлардың тесиклерине кириў ушын солай ислейди.
- ²² Деми мурнында болған адамзаттан үмит етиўди тоқтатың!
Ол ким болыпты?

3

Үшинши бап

Яхуда хәм Ерусалим үстинен шығарылған хүким

- ¹ Мине, Ийе, Әлемниң Жаратқан Ийеси,
Ерусалимнен хәм Яхудадан тирек хәм сүйенишлерин:
Барлық нан хәм суў дереклерин,
- ² Батырларын хәм жаўынгерлерин,
Бийлерин хәм пайғамбарларын,
Палкерлерин хәм ақсақалларын,
- ³ Елиўбасыларын хәм абырайлы адамларын,
Мәсләхәтшилерин, шебер усталарын хәм көзбайлаўшыларын тартып
алады.
- ⁴ Ол былай дейди:
«Мен өспиримлерди оларға басшы етип қояман,
Оларға гөдеклер хүкимдарлық етеди.
- ⁵ Адамлар бир-бирине қысым жасап,
Қоңсы қоңсысын жәбирлейди.
Жаслар жасы үлкенлерди,
Қарапайымлар абырайлыларды сыйламай қояды.

- ⁶ Сонда адамлар өз әкесинің хожалығындағы,
Туұысқанына жабысып:
– Сениң үстиңде кийимиң бар екен,
Сен бизлерге басшы болып,
Мына ұайран болған үйиндилерди қол астыңа ал! – дейди.
- ⁷ Бирақ сол күни ол бақырып:
– Мен жараңызды таңа алмайман!
Үйимде аұқат та, кийим де жоқ.
Мени басшы қылып қоймаңлар, – дейди».
- ⁸ Ерусалим қыйрады,
Яхуда кулады.
Олардың сөзлери хәм ислери Жаратқан Ийеге қарсы болып,
Оның салтанатын масқара қылды.
- ⁹ Жүз көринислери өзлерине қарсы гүұалық береді,
Содом сыяқлы гүналарын ашық айтады, хеш жасырмайды.
Олар хәсирет шегеді!
Себеби олар өз басына өзлери апат келтирді.
- ¹⁰ Әдиллерге айтың, олар жақсылық көрер,
Олар өз ислеринің мийұесин татар.
- ¹¹ Залымлар хәсирет шегеді!
Олар жақсылық көрмес,
Қолы менен ислеген исинің есесин алар.
- ¹² Жас балалары езер халқымды,
Хаяллары оларға хұкимдарлық етер,
О халқым! Жетекшилерің сизлерди жолдан урды,
Жүрер жолыңыздан адастырды.
- ¹³ Жаратқан Ийе даұа ашыұ ушын орнынан қозғалып,
Халықларды хұким етиұ ушын аяққа турды.
- ¹⁴ Жаратқан Ийе Өз халқының ақсақалларын хәм басшыларын хұким
етиұге кирисип:
«Сизлер жүзимзарларымды ұайран еттиңиз,
Үйлеріңиз жарлылардан талап алған олжаға толы.
- ¹⁵ Сизлер неге Мениң халқымды езип,
Жарлыларды қысқыға ала бересиз? – дейди»
Буны Ийем, Әлемнің Жаратқан Ийеси айтады.
- ¹⁶ Жаратқан Ийе былай дейди:
«Сийон қызлары тәкаббир,

Мурнын аспанға көтерип,
Көзлерин сүзип жүреди,
Аяқларындағы җалқаларын шыңғырлатып,
Керилип қәдем басады».

¹⁷ Сонлықтан Жаратқан Ийе Сийон қызларының бас кийимлерин жулып алып,

Еңбегин ашып таслайды.

¹⁸ Сол күни Жаратқан Ийе олардың аяқларындағы җалқаларды, Шашбаўларын, ярым ай көринисиндеги безениў буйымларын,

¹⁹ Сырғаларын, билезиклерин, орамалларын,

²⁰ Орайпеклерин, тобығындағы шынжырларды, ийин жапқышларын, Этир шийшелерин, тумарларын,

²¹ Мөр жүзиклерин, әребеклерин,

²² Сәнли кийимлерин, жегделерин, шекпенлерин, шыжланларын,

²³ Сийледей жуқа кийимлерин, зығыр кийимлерин, түрмелерин, жаўлықларын,

Хәммесин тартып алады.

²⁴ Сонда этирдиң орнын сасық ийис,

Белбеўдиң орнын жип,

Әшекөйленген шаштың орнын тақыр бас,

Сәнли кийимниң орнын аза кийими,

Сулыўлықтың орнын шерменделик тамғасы басады.

²⁵ Еркеклериңиз қылыштан өледі,

Жаўынгерлериңиз саўаш майданында қаза табады.

²⁶ Сийонның дәрўазалары жылап, аза тутады,

Босап қалып, пайтахт тақыр жерде отырып қалады.

4

Төртинши бап

¹ Сол күни жети җаял бир еркекке жабысып, оған:

«Бизлер өз нанымызды жеп, өз кийимимизди кийемиз,

Бизлерди өз некеңе алып,

Шерменделиктен қутқарсаң болғаны», – дейди.

Ерусалимниң келешеги

² Сол күни Жаратқан Ийе отырғызған нәл гөззал хәм салтанатлы болады.

Жердиң мийўеси де Израилдың аман қалғанларына мақтаныш хәм даңқ

болады. ³ Сийонда қалғанлар, Ерусалимде аман қалғанлар – Ерусалимде тири

қалыу тәғидирине жазылған хәр бир адам «мухаддес» деп аталады. ⁴ Ийемиз Сийон қызларының напәклигин жууып таслағанда, Ерусалимде төгилген қанды да хуқим рууҗы хәм от рууҗы менен тазалайды. ⁵ Соңынан Жаратқан Ийе Сийон тауының хәмме тәрәпиниң үстине хәм ол жерге жыйналғанлардың үстине күндиз булт хәм түтин, түнде жалынлаған оттың жақтысын жаратады. Пүткил салтанат үсти қапланған болып, ⁶ ол күндизги ыссыда шатыр, дауыл хәм жауында пана хәм қорғаныш болады.

5

Бесинши бап

Жүзимзар тууралы жыр

- ¹ Мен сүйиклимниң жүзимзары тууралы жыр айтып берейин:
Топырағы өнимдар бир төбеде,
Сүйиклимниң жүзимзары бар еди.
- ² Ол жерди аударып, тастан тазалап,
Сайланды нәллерди екти.
Оның ортасына гүзет минарасын орнатып,
Жүзим сығатуғын шуқыр қазды.
Ол бағынан жақсы жүзим күтти,
Бирақ бағ жабайы жүзим берди.
- ³ Сонлықтан сүйиклим былай дейди:
«Енди, хәй Ерусалим турғынлары, Яхуда халқы!
Мениң менен жүзимзарым ортасында қазылық етиң.
- ⁴ Жүзимзарым ушын және не қылайын?
Мен оған ислеменген не қалды?
Мен жақсы жүзим күткен едим,
Ол неге жабайы жүзим берди?
- ⁵ Ал енди мен сизлерге,
Жүзим бағыма не қылатуғынымды айтайын:
Оның қорғанларын алып таслайман,
Бағ жалмап жеп қойылсын,
Дийуалларын бузып таслайман,
Ол басқылап таслансын.
- ⁶ Мен бағды ұайран қыламан,
Ол путалмайды, топырағы аударылмайды,
Оны шат тикен хәм жантақ басып кетеди.
Үстине жауын жаумасын деп, бултқа буйрық беремен».

⁷ Әлемнің Жаратқан Ийесінің жүзімзары – Израил халқы,
Яхуда халқы – Оның отырғызған сүйикли бағы.
Ол әдалатлық күтті, бірақ, қаннан басқа хеш нәрсе көрмеді,
Ол әдиллік күтті, бірақ жапа шеккенлердің пәрядынан басқа хеш
нәрсе еситпеди.

Зулымлық қылыұшылардың шегетуғын хәсирети

- ⁸ Үй үстине үй, атыз үстине атыз қосып атырғанлар, хәсирет шегесізлер!
Басқаларға жер қалдырмай,
Жер бетінде жалғыз өзиңіз жасамақшысызлар.
- ⁹ Әлемнің Жаратқан Ийесінің мына сөзлери қулағыма шалынды:
«Сөзсиз, көп үйлер ұайран қылынады,
Зәўлим хәм көркем жайлар ийесиз қалады.
- ¹⁰ Он сүрим жердеги жүзімзардан тек бир бат^a шарап шығады,
Бир хомер^b туқым тек бир эфа^c өним береді».
- ¹¹ Ерте таңда турып, өткир ишимлик изинен қуўғанлар,
Ымырт жабылғанша шарап ишип мәс болғанлар, хәсирет шегеди!
- ¹² Олардың зыяпатларында лира хәм арфа,
Дәп хәм сыбызғы шертилип, шарап ишиледі,
Бірақ олар Жаратқан Ийенің ислерине кеўил бөлмейди,
Оның қоллары менен жаратылғанларға итибар бермейди.
- ¹³ Сонлықтан халқым наданлығы себепли сүргин қылынады;
Абырайлы адамлары ашлықтан өлип,
Қарапайым халық шөлден қырылады.
- ¹⁴ Буған қоса, өлилер мәканының иштейи ашылып,
Аўзын қатты керип ашады,
Ерусалимнің абырайлылары хәм қарапайым халқы,
Олардың шаўқым-сүренлери хәм шадлығы сол жерге киреди.
- ¹⁵ Адамзат бойсындырылып, хәр бир адам дize бүгеди,
Менменнің көзи төмен түседі.
- ¹⁶ Бірақ Әлемнің Жаратқан Ийеси әдалатлықта мәртебеге ерисип,
Мухаддес Қудай әдиллікте Өз мухаддеслигин көрсетеди.
- ¹⁷ Сонда қойлар өз жайлаўларындағыдай жайылып жүреді,
Қозылар байлар таслап кеткен қарабақаналар арасында отлайды.

^a5:10 бир бат – бир бат – шама менен 22 литр.

^b5:10 бир хомер – шама менен 220 литр.

^c5:10 бир эфа – шама менен 22 литр.

- 18 Қылмысын жалған менен өрилген арқан менен,
Гүнаны арбаның жиби менен тартып жүргенлер, хәсирет шегеди!
- 19 Хәтте, олар: «Қудай асықсын, исин тезирек ислесин,
Биз де көрейик,
Израилдың Мухаддесиниң мақсети тезирек әмелге асын,
Биз де оны билейик», – дейди.
- 20 Жаманды жақсы, жақсыны жаман,
Түнекти жақты, жақтыны түнек,
Ашшыны мазалы, мазалыны ашшы дегенлер, хәсирет шегеди!
- 21 Өзин дана деп санап,
Өзин ақыллы билгенлер, хәсирет шегеди!
- 22 Шарап ишиўде қахарман болғанлар,
Өткир ишимликти араластырып ишиўде батырлар,
- 23 Пара алып, айыплыны ақлағанлар,
Хақты хуқықынан айырғанлар хәсирет шегеди!
- 24 Оттың сабанды жалмағаны,
Жалынның пишенди өртегени сыяқлы,
Олардың тамыры да ширип кетер,
Гүллери шаң-тозаң киби көкке суўырылар.
Себеби олар Әлемниң Жаратқан Ийесиниң Нызамынан жүз бурып,
Израилдың мухаддесиниң сөзин нәзерге илмеди.
- 25 Сол себепли Жаратқан Ийениң ғәзеби,
Өз халқына қарсы лаўлады,
Қолын оларға қарсы созып, жазалайды.
Сонда таўлар титиресер,
Олардың өли денелери тасланды сыяқлы көшелерде жатар.
Сонда да Оның ғәзеби басылмас,
Қолы созылыўын даўам етер.
- 26 Ол алыслардағы миллетлерге белги берер,
Жер шетинде жасап атырғанларды ысқырып шақырар,
Мине, олар да тез, асығып-үсигип жетип келер.
- 27 Бирде биреўи шаршамайды, сүрникпейди,
Мүлгимейди, уйықламайды,
Белинен белбеўи шешилмейди,
Аяқ кийиминиң баўы үзилмейди.
- 28 Олардың оқлары ушқырланған,
Оқ жайлары тартылған,

- Атларының туяқлары шақмақ тасқа,
Арбаларының дөңгелеклері қуйынға мегзер.
- ²⁹ Олардың ақырыуы арысланға ұқсайды,
Олар жыртқыш арыслан киби ақырар,
Ырылдап, олжасын тутып, алып кетер,
Хеш ким оны қутқара алмас.
- ³⁰ Сол күні олар олжа үстінде,
Теңіз туулауы киби ырылдасар.
Егер биреу жерге нәзер салса,
Әне, қара түнек пенен азапты көреді,
Нур қара бултлар менен қапланған болады.

6

Алтыншы бап

Жаратқан Ийенің Ийшаяны шақырыуы

¹ Патша Уззия өлген жылы мен бийик хәм салтанатлы тахт үстінде отырған Ийемизди көрдим. Оның кийиминің етеклері Ибадатхананы толтырып турған еді. ² Оның жоқарысында серафлар^d турған болып, хәр биринің алты қанаты бар еді. Олар еки қанаты менен жүзин, еки қанаты менен аяқларын жауып, ал қалған екеуі менен ушып турар еді. ³ Олар бир-бирине дауыслап былай деп айтар еді:

«Әлемнің Жаратқан Ийеси,
Мухаддес, мухаддес, мухаддес!
Пүткіл әлем Оның салтанатына толған».

⁴ Олардың дауысынан қапының жақлаулары қозғалып, Ибадатхана түтингіе толды.

⁵ Сонда мен: «Сорым қурысын! Қурып қалдым! Өйткени мен аўзы харам адамман хәм аўзы харам адамлар арасында жасап атырман. Деген менен, Патшаны – Әлемнің Жаратқан Ийесин көзлерім көрди», – дедім.

⁶ Буннан соң, серафлардың бири маған қарай ушты. Оның қолында түтетки түтетилетуғын орыннан этөшкир менен алынған қоз бар еді. ⁷ Ол қозды аўзыма тийгизип: «Мине, бул қоз еринлериңе тийди. Енди қылмысларың алып тасланды, гүналарың кеширилди», – деди. ⁸ Соңынан Ийемиздің:

- Кимди жиберейин, Бизлер ушын ким барады? – деген дауысын еситтим.
- Мине, мени жибер, мен бараман, – дедім мен.

^d6.2 серафлар – жалынлы аспан барлықлары

⁹ Ол былай деди:

– Барып, бул халыққа:

«Еситиўге еситесиз, бирақ түсинбейсиз,
Көриўге көресиз, бирақ мән бермейсиз», – деп айт.

¹⁰ Солай етип, бул халықтың жүрегин сезимсиз қатал қыл,

Қулақларын аўырластыр,

Көзлерин гүңгиртлестир.

Олар көзлери менен көрмесин,

Қулақлары менен еситпесин,

Жүрекleri менен сезбесин,

Маған жүз бурып, шыпа таппасын.

¹¹ Мен Оннан:

– Ийем, бул қашанға дейин созылады? – деп сорадым.

Ол былай деп жуўап берди:

– Қалалар қыйрап, қаңырап босап,

Үйлер адамсыз қалғанша,

Жерлер қаңырап, ұайран болғанша,

¹² Мен, Жаратқан Ийе ҳәммесин узақларға қуўып жиберип,

Елде таслап кетилген жерлер көбейгенше.

¹³ Егер де елде халықтың оннан бири қалса да,

Оны қайтадан жоқ қыламан.

Бирақ кесип тасланғанда түбири қалған,

Теребинф ямаса емен ағашы сыяқлы,

Мухаддес туқым да түбирден қайта шығады.

7

Жетинши бап

Патша Ахазға берилген белги

¹ Уззияның ақлығы Йотамның улы Ахаз Яхудаға патшалық қылған дәўирде Арам патшасы Ресин менен Израил патшасы Ремалия улы Пеқах Ерусалимге урыс ашты, бирақ басып ала алмады.

² Даўыттың урпағы Арамның Эфрайым менен бирлескенин еситкенде, Ахаздың ҳәм оның халқының жүреги тоғайдағы даўыл тербеткен тереклер киби шайқалып, дирилдеди. ³ Сол арада Жаратқан Ийе Ийшаяға былай деди: «Улың Шеар-Яшуб[°] пенен бирге кир жуўыўшының атызына баратуғын

[°]7:3 Шеар-Яшуб –еврейшеде Тири қалғанлар қайтады» деген мәнисте.

жолдағы, Жоқарғы хауызға суу күйылатуғын жерге барып, Ахазды қарсы ал.
⁴ Оған былай деп айт: „Абайлы бол, тынышлық сақла, қорқпа! Ана пысқып, шала жанып турған еки отын қалдығынан – Арам патшасы Ресиннің хәм Ремалияның улының лаулаған гәзебинен руұхың түспесин. ⁵ Арам Эфрайым хәм Ремалияның улы менен саған қарсы жаман жоба дүзип: ⁶ ‘Келиң, Яхудаға шабыуыл жасайық, оны қорқытып, басып алайық хәм Табеелдің улын патша етип қояйық’, – дейди. ⁷ Бирақ Ийем, Жаратқан Ийе былай дейди:

„Бул әмелге аспайды,

Жүз де бермейди,

⁸ Дамаск тек Арамның пайтахты,

Ресин болса тек ғана Дамасктің басы.

Эфрайым алпыс бес жыл ишинде халық болыудан қалады.

⁹ Самария тек Эфрайымның пайтахты,

Ал Ремалияның улы болса тек ғана Самарияның басы.

Егер исенимиңизде беккем турмасаңыз,

Сизлер де хеш қашан беккем тура алмайсыз“».

¹⁰ Жаратқан Ийе Ахазға қайтадан: ¹¹ «Қудайың Жаратқан Ийеден белги сора.

Белги өлилер мэканынан тереңде, аспаннан бийикте болса да сорай бер», –

деди. ¹² Бирақ Ахаз: «Мен сорамайман, Жаратқан Ийени сынамайман», –

деди. ¹³ Сонда Ийшая былай деди: «Онда тыңлаң, хәй Дауыттың урпақлары!

Адамлардың шыдамын сынағаныңыз аз болғандай, енди Қудайымның да

шыдамын сынамақшымысыз? ¹⁴ Солай етип, Ийениң Өзи сизлерге белги

береди: Мине, қыз хәмиледар болып ул тууады хәм оның атын Иммануел^f

деп қояды. ¹⁵ Ол жаманнан қашып, жақсыны таңлай билемен дегенше, қатык

ишип, пал жейди. ¹⁶ Себеби бала жаманнан қашып, жақсыны таңлай билемен

дегенше, сени қорқытқан сол еки патшаның жери шөлге айландырылады.

¹⁷ Бирақ Жаратқан Ийе Ассирия патшасы арқалы сениң, халқыңның хәм ата-бабаларыңның урпақларының басына Эфрайымның Яхудадан айырылған күнинен бери болып көрилмеген аұыр күнлерди салады.

¹⁸ Сол күни Жаратқан Ийе Мысыр дәрьяларының аяқ ушларындағы шыбынларды хәм Ассирия жерлериндеги хәррелерди ысқырып шақырады.

¹⁹ Олар ушып келип, дәрья жағасындағы ойпатлықларға, жартаслардың жарықларына, барлық тикенекли путаларға хәм барлық жайлауларға орналасып алады.

²⁰ Сол күни Ийемиз Евфрат дәрьясының арғы жағынан жаллап алынған пәки – Ассирия патшасы арқалы шашыңызды, аяқларыңыздағы түклерди, хәтте, сақалларыңызды да алып таслайды. ²¹ Сол күн келгенде ким де ким бир

^f7:14 Иммануел – еврейшеде «Қудай бизлер менен бирге» деген мәнисте.

қашар хәм еки қойды сақлап қала алса,²² олар берген мол сүттен, сол адам қатық ишеди. Елде қалған хәр бир адам қатық ишип, пал жейди.

²³ Сол күни бақасы мың гүмис шекел болған мың жүзим нәли отырғызылған хәр бир бағды шат тикен хәм жантақ қаппап кетеди.²⁴ Пүткил елди тикен хәм жантақ қаппап кеткенликтен, адамлар ол жерге оқ жай хәм оқлары менен аңға келеди.²⁵ Бир ўақытлары ислеў берип пайдаланған төбешиклердиң хеш бирине енди тикен хәм жантақлардан қорқып, бара алмайсызлар. Ол жерлер сыйыр бағылып, қой басқылайтуғын жерге айланады».

8

Сегизинши бап

Ассирия патшасының урысы

¹ Жаратқан Ийе маған: «Үлкен бир тахта ал да, оған анық етип: „Махер-Шалал-Хаш-Баз“^g деп жаз.² Мен руўханий Урия менен Еберехия улы Зехарияны исенимли гўәләр етип тайынлайман», – деди.

³ Кейин мен пайғамбар хаялым менен жаттым. Ол хәмиледар болып, ул туўды. Сонда Жаратқан Ийе маған: «Атын Махер-Шалал-Хаш-Баз қой.⁴ Бала „аға, апа“ деп айтып үлгерместен алдын, Ассирия патшасы Дамасктиң байлығын хәм Самариядан тартып алған олжаларын алып кетеди», – деди.

⁵ Жаратқан Ийе сөзин даўам етип маған былай деди:⁶ «Бул халық тыныш ағып турған Шилоах суўларынан ўаз кешип, Ресин хәм Ремалияның улына қуўанды.⁷ Сонлықтан, Ийеңиз болған Мен Евфраттың мол хәм бурқасынлаған суўын – Ассирия патшасын хәм оның пүткил күдиретин үстиңизге баслап келмектемен. Ол барлық кәнарларынан шығып, пүткил жағаны басып кетеди.⁸ Суў тасқыны Яхуданы басып, алқымына келеди. О, Иммануел, оның жайылған қанатлары пүткил елиңди қаппайды!»

⁹ Хәй халықлар, жыйналыңлар, набыт боласызлар! Қулақ түриңлер, хәй узақтағы еллердиң хәммеси! Беллериңизди буўыңлар, бирақ набыт боласызлар! Беллериңизди буўыңлар, бирақ набыт боласызлар!¹⁰ Бирге мәсләхәт қурың, бирақ ол пушқа шығады. Сөз сөйлейсиз, бирақ ол әмелге аспайды. Себеби Қудай бизлер менен бирге!

Жаратқан Ийеңиз ескертиўи

¹¹ Жаратқан Ийеңиз күшли қолы үстимде болып, бул халықтың жолынан жүрмеўди қатаң ескертип, маған былай деди:

^g8:1 Махер-Шалал-Хаш-Баз – еврейшеде «асығыс тонап, тез олжалаў» деген мәнисте.

- ¹² «Бул халықтың тил бириктириў деп атағанының бәрин,
Тил бириктириў деп атамаң.
Олар қорққан нәрседен қорқпаң, хүрейиңиз де ушпасын.
- ¹³ Әлемнің Жаратқан Ийесин мухаддес деп хүрмет қылың.
Оннан қорқың,
Оннан зәрреңиз ушсын,
- ¹⁴ Ол мухаддесхана болады.
Бирақ Израилдың еки патшалығы ушын,
Ол сүрнигетуғын тас, жығылатуғын жартас,
Ал Ерусалим турғынлары ушын,
Дузақ хәм тор болады.
- ¹⁵ Олардың көпшилиги сүрнигип, жығылып, мылжа-мылжа болады,
Дузаққа түсип, тутқын болады».
- ¹⁶ Бул хабарды жазып, орап байлансын хәм шәкиртлерим арасында
тәлиймат мөрленип алып қойылсын.

¹⁷ Мен жүзин Яқыптың урпақларынан жасырған Жаратқан Ийени
күтемен,

Үмитим тек Оннан.

¹⁸ Мине, мен хәм Жаратқан Ийе маған берген перзентлер Сийон таўында
мәкан қурған Әлемнің Жаратқан Ийесинің Израилдағы нышаны хәм
белгиси.

¹⁹ Биреўлер сизлерге: «Сыбырлап хәм сандырақлап әрўак
шақыратуғынлардан хәм сыйқыршылардан сораң. Халық өз қудайларынан
сораўы керек емес пе? Тирилер ушын өлилерден сораў керек емес пе?» –
дейди. ²⁰ Қудайдың тәлийматына хәм хабарына жүз бурың! Егер ким де ким
буларға сай сөйлемесе, ол жерде таң нуры болмайды. ²¹ Ол аш хәм әбигер
болып бул жер бойлап, посып жүреді. Олар аш болғанда, ғәзепленип, өз
патшасын хәм өз Қудайын нәлетлейди. Олар жоқарыға қараса да, ²² жерге
қараса да, тилекке қарсы, тек қайғы-хәсирет, қараңғылық хәм қорқынышлы
түнекти көреді хәм қойыў қараңғылыққа шүмип кетеди.

9

Тоғызыншы бап

Тынышлық патшасы

¹ Деген менен, қайғы ишиндегилер қойыў қараңғылықта болмайды. Бурын
Ийемиз Зебулон хәм Нафталий жерлерин масқара қылған еди, ал келешекте
Иорданның арғы тәрәпиндеги теңизге баратуғын жол бойындағы басқа

миллетлер жасайтуғын Галиланы даңққа бөлейди.

- ² Түнекте жүрген бул халық,
Уллы нурды көрди,
Терең қараңғылық елинде жасағанлардың,
Үстине нур шашылды.
- ³ Жаратқан Ийе, Сен миллетлерди көбейттиң,
Олардың қуанышын арттырдың.
Олар жыйын-терим ұақтында қуғанғандай,
Олжа бөлисип атырғанда шадланғандай,
Сениң алдыңда қуанышқа бөленеди.
- ⁴ Мидянларды жеңген күндеги сыяқлы,
Сен олардың аўыр мойынтырығын,
Жаўырынына тийетуғын жуўан таяқты,
Езиўшилердиң қолындағы қамшыны сындырдың.
- ⁵ Әскерлердиң саўашта кийген етиклери,
Қанға былғанған барлық кийимлери,
Жағып жиберилип, отқа жем болады.
- ⁶ Себеби бизлер ушын бир нәресте туўылды,
Бир ул инәм етилди!
Хүкимдарлық оның желкесине жүкленеди,
Оның аты: Әжайып Мәсләхәтши, Күшли Қудай,
Мәңгилик Әке, Парахатшылық Шахзадасы болады.
- ⁷ Оның хүкимдарлығы тынымсыз өсип,
Тынышлық шексиз хүким сүреди.
Ол Даўыттың тахтына отырып,
Оның патшалығында хүкимдарлық етеди.
Хәзирден баслап мәңгиге,
Әдалатлық хәм туўрылық пенен,
Патшалықты тастыйықлап, беккемлейди,
Әлемниң Жаратқан Ийеси жан күйдирип,
Буны иске асырады.

Жаратқан Ийениң Израилға қарсы ғәзеби

- ⁸ Ийемиз Яқыпқа қарсы сөз жиберди,
Ол Израилға келип түсти.
- ⁹ Пүткил халық – Эфрайым хәм Самария турғынлары буны билди.
Бирақ олар менменлик хәм тәкаббирлик пенен былай дейди:
- ¹⁰ «Гербиш пенен салынған үйлер қулады,
Орнына жонылған таслардан үй курамыз,

- Жабайы әнжир ағашлары кесип тасланды,
Орнына кедр ағашларын тигеміз».
- 11 Солай етип, Жаратқан Ийе Ресиннің душпанларын,
Оларға қарсы қозғап,
Душпанларды хәрекетке келтирди.
- 12 Шығыстан арамлар, батыстан филистлер,
Аўзын ашып, Израилды жутып жиберди.
Бирақ, сонда да Жаратқан Ийениң гәзеби басылмас,
Қолы созылыўын даўам етер.
- 13 Халық өзлерин жазалағанға жүз бурмады,
Әлемнің Жаратқан Ийесин излемеди.
- 14 Сонлықтан Жаратқан Ийе Израилдың басын да, қуйрығын да,
Пальма ағашларының шақаларын да, қамысын да,
Бир күнде кесип таслайды.
- 15 Ақсақаллар хәм абырайлы адамлар – бул бас,
Жалған пайғамбарлар – бул қуйрық.
- 16 Жол көрсеткенлер бул халықты адастырды,
Оларға ергенлер басы берик көшеге кирип қалды.
- 17 Сонлықтан Ийемиз олардың жаслары ушын қуўанбас,
Жетим хәм жесирине жаны ашымас.
Себеби хәр бири қудайсыз хәм жаўыз,
Хәммесиниң аўзынан ақмақ сөз шығар.
Бирақ, сонда да, Жаратқан Ийениң гәзеби басылмас,
Қолы созылыўын даўам етер.
- 18 Жаўызлық от киби жанып,
Тикен хәм жантақларды жалмап жиберер,
Тоғайдағы қалың ағашларды от алып,
Түтин сүтин болып әласпанға көтерилер.
- 19 Әлемнің Жаратқан Ийесиниң гәзебинен жер жанар,
Адамлар от ушын отын болып,
Хеш ким туўысқанын аямас.
- 20 Олар оң тәрәптен тутып жер, бирақ ашлығы басылмас,
Шеп тәрәптен алып жер, бирақ қарны тоймас.
Хәр ким өз жақынының етин жер.
- 21 Менашше Эфрайымның,
Эфрайым Менашшениң етин жер,
Кейин екеуи биригип, Яхудаға хұжим етер.

Бирақ, сонда да Жаратқан Ийениң ғәзеби басылмас,
Қолы созылыўын даўам етер.

10

Оныншы бап

- ¹ Әдалатсыз нызамлар шығарып,
Жәбирлеўши пәрманлар жазғанлар, хәсирет шегесизлер!
- ² Сизлер жарлыларды хуқықынан айырып,
Халқымның хәлсизлерин әдалаттан маҳрум етесиз,
Жесирлерди тонап,
Жетимлерди олжаға айландырасыз.
- ³ Сизлер жаза күни,
Узақтан апат келгенде не қыласыз?
Жәрдем сорап кимге жуўырасыз?
Байлығыңызды қаяққа қалдырасыз?
- ⁴ Тутқынлар арасында диге бүгийден,
Ямаса саўашта өлип кетиўден басқа шараңыз жоқ.
Бәри бир, Жаратқан Ийениң ғәзеби басылмас,
Қолы созылыўын даўам етер.

Қудайдың Ассирияға шығарған хүкими

- ⁵ Ашыўымның таяғы болған Ассирия, хәсирет шегеди!
Қолындағы таяғы – Мениң ғәзбим.
- ⁶ Оны қудайсыз халыққа,
Ғәзбим келген халыққа қарсы жиберемен.
Оны талан-тараж қылып, олжалаўды,
Көшедеги ылай сыяқлы, аяқ-асты қылыўды буйыраман.
- ⁷ Бирақ Ассирия патшасы булай нийет етип,
Булай ойламайды да.
Оның ойы көплеген миллетлерди қырып, жоқ қылыў.
- ⁸ Ол былай дейди: «Мениң ләшкербасыларымның хәммеси патшалар емес пе?»
- ⁹ Қално қаласы Қаркемиш сыяқлы,
Хамат қаласы Арпад сыяқлы,
Самария Дамаск сыяқлы жоқ болған емес пе?
- ¹⁰ Бутлары Ерусалим менен Самарияникинен де үлкен болған,
Бутқа исениўши патшалықларға қолым жетти.
- ¹¹ Самария хәм оның бутларына ислегенимди,

Ерусалим хәм оның бутларына да ислемеймен бе?»

¹² Ийемиз Сийон таўына хәм Ерусалимге қарсы барлық ислерин тамамлап болып, былай дейди: «Ассирия патшасын мақтанып көкирек көтергени хәм тәкаббир нәзер таслап жүргени ушын жазалайман.

¹³ Себеби Ассирия патшасы былай дейди:

„Буны өз қолларымның күши менен,

Өз даналығым менен иследим.

Өйткени мен ақыллыман.

Мен халықлардың шегараларын алып таслап,

Ғәзийнелерин таладым,

Құдиретли биреудей, олардың патшаларын тахттан қулаттым.

¹⁴ Уя тапқан сыяқлы,

Миллетлердің байлығын таптым,

Жойтылған мәйеклерди жыйнағандай,

Пүткил дүньяны жыйнадым.

Қанат қағып, аўзын ашып,

Айбат еткен болмады“».

¹⁵ Балта өзи менен шаўып атырғанға мақтана ма?

Ямаса жарғы өзи менен кесип атырғанға өзін мақтай ма?

Таяқ өзін услап турғанды көтере ала ма?

Ямаса ағаштан болмаған тири жанды шоқмар көтерип силке ала ма?

¹⁶ Сонлықтан Ийе, Әлемнің Жаратқан Ийеси,

Ассирияның мықлы жаўынгерлерине,

Жүдететуғын кеселлик жибереди.

Оның салтанаты астында алысып атырған өрт киби,

Жалын тутанар.

¹⁷ Израилдың нуры отқа,

Оның Мухаддеси жалынға айланып,

Ассирияның тикензар хәм жантақларын,

Бир күнде жандырып, жалмап жиберер.

¹⁸ Оның саўлатлы тоғайлары менен өнимдар жерлерин,

Пүткиллей жоқ қылар Жаратқан Ийе,

Жаны да, тәни де набыт болар,

Аўыр дәртке жолыққан адам киби.

¹⁹ Тоғайдағы тереклердің аз қалғаны соншелли,

Хәтте, жас балалар да оларды санап, жаза алады.

Израилдың аман қалғанлары

- ²⁰ Сол күни Израилдың қалғанлары,
Яқыптың урпағының аман қутылғанлары,
Артық өзлерін жазалағанларға арқа сүйемей,
Садықлық пенен Жаратқан Ийеге,
Израилдың Мухаддесине арқа сүйейди.
- ²¹ Аман қалғанлар, Яқыптың урпағының аман қалғанлары,
Күшли Қудайға қайтып келеди.
- ²² Израил, сениң халқың теңиздің қумындай көп санлы болған болса да,
Тек олардан аман қалғанлары ғана қайтады.
Жоқ қылыныу қарар етилген,
Ол әдиллік пенен иске асырылады.
- ²³ Қарар қылынғанындай, Әлемнің Жаратқан Ийеси болған Ийем,
Пүткіл жер жүзінде жоқ қылыныуды әмелге асырады.

Ийеміздің Ассирияны жазалауы

- ²⁴ Сонлықтан Ийе, Әлемнің Жаратқан Ийеси былай дейди:
«Хәй, Сийонда жасап атырған халқым!
Мысырлылардың ислегени сыяқлы,
Ассириялылар сизлерге шоқмар көтерип,
Таяқ пенен урғанда, олардан қорқпаңлар.
- ²⁵ Көп өтпей, Мениң сизлерге деген ғәзебим басылып,
Қәхәрім ассириялыларды жоқ қылыуға қарай дөнеди.
- ²⁶ Мен, Әлемнің Жаратқан Ийеси,
Мидянларды Ореб жартасында қырғаным сыяқлы,
Оларға қарсы қамшымды көтеремен.
Мысырда қылғаным сыяқлы,
Ұсамды суулар үстине созаман.
- ²⁷ Сол күни ассириялылардың жүги еңсеңізден түсип,
Мойынтырығы мойныңыздан алып тасланады.
Күшке толғаныңыз себепли, мойынтырық сындырылады».
- ²⁸ Ассириялылар Айят қаласына жүрис қылды,
Мигронды кесип өтип,
Михмасқа қуралларын қойды.
- ²⁹ Қыйын жолдан асып өтип, Гебада түнеди,
Рама қаласы ләрзеге келди,
Гибада жасайтуғын Шаулдың халқы қашып кетти.
- ³⁰ Пәрияд қыл, хәй, Галлим қызы!
Қулақ түр, хәй, Лайша!

- Жууап бер, хәй, Анатот!
³¹Мадмена халқы қашып кетти,
Гebим турғынлары пана излеп, ушты.
³²Бул күни душпанлар Нобта тоқтайды,
Қыз Сийонның тауына,
Ерусалимнің төбешигине муш көтереди.
- ³³Мине, Ийе, Әлемнің Жаратқан Ийеси,
Қорқынышлы күши менен шақаларды кесип,
Саўлатлы ағашларды шаўып таслайды,
Бийик тереклер созылып жерге қулайды.
- ³⁴Тоғайдағы қалың жерлерди Ол балта менен шаўып таслайды,
Лебанонның қалың тоғайлары да қулайды.

11

Он биринши бап

Тыныш патшалық

- ¹Ишайдың түбиринен бир путақ өсип шығып,
Оның тамырынан өсип шыққан шақа мийўе берер.
- ²Жаратқан Ийениң Руўхы:
Даналық хәм ақыл-парасат руўхы,
Мәсләхәт хәм күш-күдирет руўхы,
Жаратқан Ийени билиў хәм Оннан қорқыў руўхы,
Оның үстинде болар.
- ³Ол Жаратқан Ийеден қорқыўдан ләззет алар.
Ол көзи көргенине қарап, хүким қылмас,
Қулағы еситкенине қарап, шешим қабылламас.
- ⁴Ол жарлыларды әдиллик пенен хүким қылып,
Жер бетиндеги кәмбағаллар ушын туўры қарар шығарар.
Бир аўыз сөзи менен дүньяны жазалап,
Деми менен залымды өлтирер.
- ⁵Әдиллик Оның белиндеги,
Садықлық Оның белдемесиндеги қайыс болар.
- ⁶Сонда қозы қасқыр менен жасар,
Қаплан ылақ пенен жатар,
Баспақ, арыслан хәм семиртилген маллар бирге болып,
Кишкене балалар оларды жетеклеп жүрер.

- ⁷ Сыйыр айыу менен бирге отлар,
Олардың төллери бирге жатар,
Арыслан буға сыяқлы сабан жер.
- ⁸ Бөпе жылан уясының үстінде ойнар,
Нәресте қолын уўлы жыланның инине тығар.
- ⁹ Мухаддес таўымның ҳеш бир жеринде,
Олар зыян келтирмес ямаса өлтирмес.
Себеби теңиз суўға толғаны сыяқлы,
Жер бети де Жаратқан Ийениң билимине толар.

¹⁰ Сол күни Ишайдың тамыры халықлар ушын белги болады. Миллетлер Оны излеп келеди, Оның мəkаны салтанатлы болады. ¹¹ Сол күни Ийемиз Өз халқынан аман қалғанларды қайтарыў ушын екінши рет қолын созады. Ол Ассириядан, Мысырдан, Патрустан, Куштан^h, Эламнан, Шынарданⁱ, Хаматтан хәм теңиздеги атаўлардан оларды қайтарып алып келеди.

- ¹² Ол миллетлерге белги етип байрақ көтерип,
Израилдың қуўғын болғанларын топлар.
Яхуданың тарқалып кеткенлерин,
Жердиң төрт тәрeпинен жыйнар.
- ¹³ Эфрайымның қызғаншақлығы тоқтар,
Яхуданың душпанлығы жоқ қылынар,
Эфрайым Яхуданы күнлемес,
Яхуда Эфрайымға душпанлық етпес.
- ¹⁴ Олар батыста филистлерге хұжим етер,
Шығыстағы халықларды бирге талар,
Эдомға хәм Моабқа қарсы қол көтерер,
Аммонлар бойсынар оларға.
- ¹⁵ Мысыр теңизиниң қолтығын,
Бөлеклеп таслар Жаратқан Ийе.
Ол Евфрат дәрьясы үстине қолын созып,
Күйдиретуғын самал жиберер,
Оны жети каналға бөлер,
Сандал менен өтер адамлар оннан.
- ¹⁶ Мысырдан шыққан күни,
Израиллыларға шығыў жолы болғаны киби,
Жаратқан Ийениң халқының Ассирияда аман қалғанлары ушын,

^h11:11 Куштан - ямаса Эфиопиядан.

ⁱ11:11 Шынардан - ямаса Вавилоннан.

Үлкен бир шығыу жолы болады.

12

Он екінші бап

Алғыс-мақтау қосығы

- ¹ Сол күни сен былай дейсең:
«О, Жаратқан Ийе! Сени алғыслайман.
Сен маған гәзеплендиң,
Бирақ Өз гәзебиңди басып,
Мени жубаттың.
- ² Хәқыйқаттан да, Қудай мениң қутқарыушым,
Оған үмит байлайман, енди қорқпайман,
Себеби Жаратқан Ийе болған Қудай мениң күш-қудиретим,
Ол мениң қутқарыушыма айланды».
- ³ Қутқарылыу булақларынан қууаныш пенен суу аласызлар.
- ⁴ Сол күни былай дейсизлер:
«Жаратқан Ийеге миннетдаршылық билдирип,
Оның атын айтып шақырыңлар,
Халықларға Оның ислерин билдирип,
Атының уллылығын жәриялаңлар.
- ⁵ Жаратқан Ийеге саз шертип, алғыс айтыңлар,
Себеби Ол уллы ислер иследи,
Буны пүткіл дүнья билсин!
- ⁶ Сийон халқы, қууаныштан бақыр, қосық айт,
Өйткени араңыздағы Израилдың Мухаддес Қудайы уллы!»

13

Он үшінші бап

Бабилонға қарсы пайғамбаршылық

- ¹ Амос улы Ийшәя көрген аянда Бабилон тууралы айтылған пайғамбаршылық сөз:
- ² Тақыр төбе басына байрақ тигиң,
Шабыуылшыларға дауыслап бақырың.
Ақсүйеклердиң дәрұазаларына кириуи ушын,
Қол былғап, оларға белги бериң.

- ³ Мен Өзимнің таңлап алғанларыма буйрық бердим.
Гөзбимди шашыу ушын, жауынгерлеримди шақырдым.
Мениң жеңисиме қуғанатуғынларды топладым.
- ⁴ Таулардағы аламанның бақырысқан дауысын тыңлаң,
Ол сансыз халықтың дауысына мегзер.
Бир жерге жыйналған миллетлердің,
Яғный патшалықлардың қышқырысқан дауысын тыңлаң!
Әлемнің Жаратқан Ийеси сауашқа ләшкер топламақта!
- ⁵ Жаратқан Ийе хәм Оның гөзеп қураллары,
Пүткил жерди жоқ қылыу ушын,
Узақ жерлерден, аспанның шетинен киятыр олар.
- ⁶ Пәрияд етиң! Жаратқан Ийениң күни жақын қалды!
Ол келеди Қүдирети күшли Қудайдың апатшылығы киби.
- ⁷ Сол себепли қолларда дәрман қалмас,
Хәр бир адамның жүреги езилер.
- ⁸ Оларды қорқыныш бийлеп,
Дәрт хәм қайғы басар,
Толғақ тутқан хаялдай азап шегер,
Бир-бирине хайран болып қарар,
Жүзлери оттай лаулап жанар.
- ⁹ Мине, Жаратқан Ийениң күни киятыр!
Жер жүзин ұайран етип,
Ондағы гүнакарларды жоқ қылыу ушын,
Гөзеп хәм қатты ашыу менен қәхәрге толған.
- ¹⁰ Көктеги жулдызлар, олардың топары,
Жарықлық таратпас,
Шыққан қуяш қарауытып,
Ай да нурын шашпас.
- ¹¹ Мен дүньяны жауызлығы ушын,
Залымларды қылмыслары ушын жазалайман.
Менменлердің менменлигине шек қояман,
Залымлардың тәкаббирлигин жерге ураман.
- ¹² Мен адамларды сап алтыннан да,
Офир алтынынан да сийрек ушырайтуғын қыламан.
- ¹³ Сонлықтан Мениң, Әлемнің Жаратқан Ийесиниң отлы қәхәри лаулаған
күни,
Мен көклерди титиретемен,

Ғәзәбимнен жер орнынан қозғалар.

- ¹⁴ Сонда аңшы қуғған жейрандай,
Шопаны жоқ қойлардай,
Хәр бир адам өз халқына қайтар,
Хәр бири өз елине қашар.
- ¹⁵ Хәр бир тугылған адам найзаға шаншылар,
Хәр бир қолға түскен адам қылыштан өткерилер.
- ¹⁶ Балалары көз алдында мылжа-мылжа қылынар,
Үйлери тоналып, хаялларының намысы аяқ асты қылынар.
- ¹⁷ Мине, Мен гүмисти қәдирлемейтуғын,
Алтынды сүймейтуғын,
Мидиялыларды оларға қарсы өшегистиремен.
- ¹⁸ Олардың оқ жайлары жас жигитлерди өлтирер,
Бөпелерге рехим етпес,
Балаларға да аяныш пенен қарамас.
- ¹⁹ Мен, Кудай патшалықлардың ең салтанатлысы,
Калдейлердің жарқын мақтанышы болған Бабилонды,
Содом хәм Гомора сыяқлы,
Жер менен жексен етемен.
- ²⁰ Ол жерде хеш қашан адам жасамас,
Әўладтан-әўладқа мәкан басқан адам болмас,
Көшпели араблар ол жерге шатырын тикпес,
Шопанлар да сүриўин ол жерге жаймас.
- ²¹ Бирақ жабайы хайўанлар ол жерге мәкан басар,
Ол жердеги үйлерди жабайы аңлар ийелер,
Ол жерде үкилер жасар,
Текелер секирип жүрер.
- ²² Қорған қалаларында сыртланлар,
Көркем сарайларында сағаллар улыр.
Бабилонның соңы жақын қалды,
Оның күнлери узақ болмас.

14

Он төртинши бап

Жаратқан Ийениң халқының үйине қайтыўы

- ¹ Жаратқан Ийе Яқыптың халқына рехим етер,

Израилды және таңлап алып,
Өзлеринің елине орналастырар.
Жат жерлилер оларға қосылып,
Яқыптың нәсилине биригер.

- ² Халықлар оларды өз жерлерине алып келер,
Израил халқы болса, оларды басып алып,
Жаратқан Ийенің жерінде қул хәм шоры қылар.
Өзлерин тутқын қылғанды тутқын қылып,
Өзлерин езгенлерге хұкимдарлық қылар.

³ Жаратқан Ийе сизлерди азаптан, қайғыдан хәм қуллықтың аўыр жүгинен
қутқарған күни, ⁴ Бабилон патшасын мазақ қылып, мына қосықты айтып
берерсиз:

«Мине, езиўшиниң ақыры келди!
Тәкаббирлиги тамам болды!

- ⁵ Жаратқан Ийе залымның таяғын,
Хұкимдардың хасасын сындырды.

- ⁶ Ол ғәзеplенип, халықларды үзликсиз сабап,
Аяўсыз езип, миллетлерди кәхәр менен басқарған еди.

- ⁷ Енди пүткил дүнья тынышлық хәм парахатшылық ишинде,
Шадланып қосық айтады.

- ⁸ Хәтте, Лебанонның сәрўи хәм кедр ағашлары,
Шадланып, езиўшилер үстинен былай дейди:
„Сен жерге қулағаннан бери,
Хеш ким бизди шабыўға келмейди“.

- ⁹ Сени күтип алыў ушын,
Өлилер мәканы хәрекетке келеди.
Сени қарсы алыў ушын,
Ол өлилердиң руўхларын,
Жер жүзиниң барлық басшыларын оятады,
Миллетлердиң барлық патшаларын,
Тахтларынан турғызады.

- ¹⁰ Олардың хәммеси саған:
„Сен де бизлердей хәлсиз болдың,
Бизлерге уқсадың“, – дейди.

- ¹¹ Салтанатың да, арфаңның сести де,
Өлилер мәканына кирди.
Шыбын қуртлары астыңа төселип,

Жауын куртлары көрпең болды.

- 12 Хәй, жарқын жұлдыз, таң улы,
Көклерден қалай қуладың!
Халықларды езип келген сен,
Енди өзиң жерге жығылдың!
- 13 Сен ишинен былай дедиң:
„Көклерге көтерилемен,
Тахтымды Құдайдың жұлдызларынан,
Жоқарыға қояман.
Құдайлар жыйналатуғын тауға,
Сафон тауында отыраман.
- 14 Бултлардың үстине шығаман,
Өзимди Құдай Тааладай қыламан“.
- 15 Бирақ сен өлилер мəkанына,
Туңғыйықтың түбине ылақтырыласаң.
- 16 Сени көргенлер қадала қарап,
Тәғдириңе хайран қалып, былай дейди:
„Жерди тербелтип,
Патшалықларды титиреткен,
- 17 Дүньяны шөлистанға айландырып,
Ондағы қалаларды қыйратқан,
Тутқынларды үйлерине қайтармаған адам усы ма?“
- 18 Миллетлердің патшалары салтанатлы жерленип,
Хәр бири өз қәбиринде жатыр.
- 19 Ал сен керексиз путақ киби,
Қәбириннен сыртқа ылақтырылдың.
Сен қылыш пенен шабылған,
Таслы туңғыйыққа тасланған,
Өлилер арасында жатырсаң.
Аяқ астында қалған өли денеге уқсайсаң.
- 20 Сен басқа патшалар киби жерленбейсең.
Себеби сен жеринди ұайран еттиң,
Халқыңды қырдың.
Жауызлық қылғанлардың нәсили хасла еске алынбасын!
- 21 Ата-бабалары ислеген айып ушын,
Улларын бауызлауға таярлаң.
Олар қалып, дүньяны ийелемесин,

Жер бетин өз қалалары менен толтырмасын».

- ²² Әлемнің Жаратқан Ийесі былай дейді:
«Мен оларға қарсы көтерілемен,
Мен Вавилон атын, тири қалғандарын,
Урпақтарын хәм келешек әуладын жоқ қыламан».
Буны Жаратқан Ийе болған Мен айтып атырман.

- ²³ Әлемнің Жаратқан Ийесі және былай дейді:
«Мен оны кирпитикенлер ийелигине,
Батпақлыққа айландырып,
Жоқ қылығу сипесі менен сыпырып таслайман».

Ассирияға қарсы пайғамбаршылық

- ²⁴ Әлемнің Жаратқан Ийесі былай деп ант ишти:
«Нени нийет еткен болсам, сол болады,
Қандай қарарға келген болсам, сол әмелге асады.
- ²⁵ Ассириялыларды Өзімнің елимде сындыраман,
Тауларымда оларды аяқ асты қыламан.
Олардың мойынтырығы халқымнан,
Жүклері халқымның ийнинен алып тасланады.
- ²⁶ Пүткіл дүнья ушын қабыл етилген қарар бул,
Пүткіл миллетлерге созылған қол бул.
- ²⁷ Әлемнің Жаратқан Ийесі қарар етти,
Оны ким бийкар қыла алады?
Ол қолын созды,
Оны ким изге қайтара алады?»

Филистлерге қарсы пайғамбаршылық

- ²⁸ Патша Ахаз өлген жылы усы пайғамбаршылық сөз түсти:
- ²⁹ «Өзлериңизди урған таяқ сынды деп,
Шадланбаңлар, хәй Филистия!
Себеби жыланның туқымынан қара жылан тууылар,
Жыланның баласы да зәхәрли жылан болар.
- ³⁰ Жарлының туңғышы тояды,
Мүтәжлер қәуипсизликте болады,
Бирақ сениң туқымыңды ашлықтан құртаман,
Аман қалғандарыңызды да өлтиремен.
- ³¹ Пәрияд қыл, хәй дәрұаза! Дад сал, хәй, қала!
Филистия, қорқыныштан хүрейиңиз ушсын!

- Арқадан шаң-тозаң булты киятыр,
Душпан әскерлери сап тартып киятыр».
- ³² Миллеттің хабаршыларына не деп жууап береміз?
Оларға: «Жаратқан Ийе Сийонды құрды,
Халқының жарлылары сол жерден пана табады», – деймиз.

15

Он бесінші бап

Моабқа қарсы пайғамбаршылық

- ¹ Моаб тууралы пайғамбаршылық сөзи:

- Моабтың Ар қаласы,
Бир түнде қарабақанаға айланып,
Моаб жоқ болды!
Моабтың Кир қаласы,
Бир түнде қарабақанаға айланып,
Моаб жоқ болды!
- ² Дибон халқы жылау үшін ибадатханаға,
Сыйыныу орынларына шықты.
Моаб халқы Небо хәм Медеба үшін жоқлау айтар,
Хәр бири шаш-сақалын алдырар.
- ³ Көшелерде халық аза кийимин кийер,
Үйдің төбелерінде, майданларда,
Хәмме пәрияд етип, зар еңиреп жылар.
- ⁴ Хешбон менен Элале бақырып жылар,
Олардың дауысы Яхасқа дейин еситилер.
Сонлықтан Моабтың әскерлери де зар жылар,
Қорқыныштан жүреклери қалтырар.
- ⁵ Жүрегим Моаб үшін жылайды,
Қашқынлары Соарға,
Эглат-Шелишияға қашып кетеди.
Олар жылап жүрип, Лухитке көтерилип,
Хоронайымға баратуғын жолда,
Ұайран болғаны үшін дад салып жылайды.
- ⁶ Нимрим суулары қурып, шөpler солады,
Таза шөп көгермеді, хасла көк шөп қалмады.
- ⁷ Жыйнап-терип, сақлаған байлығын,

- Олар Ақ тереклер дәрьясы арқалы алып кетер.
- ⁸ Моаб жери жылаған даўысқа толды,
Олардың еңиреуі Эглайымға,
Наласы Беер-Элимге жетти.
- ⁹ Дибонның суўлары қанға толған.
Бирақ Мен Дибонның басына,
Буннан бетерин жаўдыраман,
Моабтан қашқанлардың,
Елде қалғанлардың үстине,
Арыслан жиберемен.

16

Он алтыншы бап

- ¹ Шөл жолы арқалы Селадан,
Қыз Сийонның таўына,
Елдің хұкимдарларына,
Қозыларды сыйға жиберің.
- ² Моаб хаяллары уяларынан ылақтырып тасланған,
Қалтырап қанат қаққан қуслардай,
Арнон сайының өткелинде жүрер.
- ³ Олар Яхуда халқына былай дейди:
«Бизге кеңес бер, қарар қабыл ет,
Күн ортасындағы саяңды,
Түн сыяқлы бизге түсир.
Қуўылғанларды жасыр,
Қашақларды қолға берме.
- ⁴ Моабтан қуўылғанлар,
Мәкан бассын араңызда,
Қырғын қылыўшылардан,
Жасырынатуғын пана бол!»

Езиўшилер жоқ болғанда,
Ўайраншылық тоқтап,
Таланшылар елден ғайып болар.

- ⁵ Тахт сүйиспеншилик пенен бекитилер,
Онда садықлық пенен отырар хұкимдар,
Ол Даўыттың хожалығынан келип шығар,

Әдалатлықты излер, әдилликти жүзеге асырыуға асығар.

- ⁶ Моабтың тәкаббирлиги,
Аса менменлиги, даңқпаразлығы,
Көкиреклиги хәм сурбетлиги ҳаққында еситтик.
Бирақ олар босқа мақтанады.
- ⁷ Соның ушын моаблылар зар жыласын,
Хәммеси бирге Моаб ушын нала шексин.
Кир-Харесеттиң кишмишли шөреклерин қумартып,
Қайғырып, жоқлау айтың.
- ⁸ Хешбонның егин майданлары,
Сибманың жүзимзарлары қурып қалды,
Миллетлердиң көсемлери,
Жақсы жүзим ағашлары басқыланды,
Бул ағашлар Язерге жетип,
Шөлге дейин жайылды.
Шақалары узайып,
Теңизден де асқан еди.
- ⁹ Сонлықтан Сибманың жүзимзарлары ушын,
Язер жылағандай, мен де жылайман.
О, Хешбон хәм Элале!
Сизлерди көз жасым менен сууғараман.
Себеби мийўе пискен ўақыттағы,
Дән орағы ўақтындағы ойын-күлкиңиз тоқтады.
- ¹⁰ Шадлық хәм қуўаныш бағларды тәрк етти,
Жүзимзарларда хеш ким шаўқымласпас,
Қосық та айтпас,
Жүзим сығылатуғын шуқырларда жүзим сығылмас,
Қуўанышлы шаўқымларға шек қойдым.
- ¹¹ Жүрегим Моаб ушын,
Жаным Кир-Херес ушын лира сыяқлы нала шегер.
- ¹² Егер Моаб өзлериниң сыйыныў орнында пайда болып,
Өзлерин талықтырса да,
Олар дуўа етиў ушын өзлериниң мухаддес орынларына келсе де,
Бул хеш қандай пайда бермес.
- ¹³ Бул Жаратқан Ийениң Моаб ҳаққында әлле қашан айтқан сөзи еди.
- ¹⁴ Бирақ енди Жаратқан Ийе былай дейди: «Жалланған исшиниң мүддети киби, үш жылдан кейин, Моабтың салтанатының хәм көп санлы халқының абырайы төгиледи. Халқының аман қалғанлары жүдә аз хәм хәлсиз болады».

Қудай Арамды хәм Израилды жазалайды

- ¹ Дамаск тууралы пайғамбаршылық сөз:
Мине, Дамаск енди қала деп саналмас,
Ол қарабақанаға айланады.
- ² Ароер қалалары тәрк етиледі,
Сүриулер жататуғын жайлауға айланып,
Оларды үркітетуғын хеш ким болмас.
- ³ Эфраимда қорғанлы қала қалмас,
Дамаскте патшалық болмас,
Арамның аман қалғанлары,
Израилдың салтанаты киби болар,
Дейди Әлемнің Жаратқан Ийеси.
- ⁴ Сол күни Яқыптың даңқы өшер,
Майлы денеси азып-тозар.
- ⁵ Орақшылардың дәнди жыйнап алғанындай,
Өз қоллары менен масақты терип алғанындай болады.
Ол Рефайым ойпатлығында биреудің масақларды жыйнап алғанына
уқсайды.
- ⁶ Зәйтүн ағашының мийуеси қағып алынғаннан соң,
Ең төбесінде еки-үш зәйтүн,
Өнімдар шақасында төрт-бес зәйтүн қалғаны сыяқлы,
Тек бир неше адам ғана аман қалады.
Буны Израилдың Қудайы Жаратқан Ийе айтады.
- ⁷ Сол күни халық Жаратқанға нәзерин тигеди,
Көзлери Израилдың Мухаддесин көреді.
- ⁸ Артық олар өзлери ислеген қурбанлық орынға қарамайды.
Қоллары менен соққан кийели ағашларына,
Түтетки түтетилетуғын орынларға нәзер салмайды.
- ⁹ Сол күни олардың бекинисли қалалары,
Израиллылардан қашқан хиулер менен аморлардың,
Тәрк еткен қалалары сыяқлы шөлге айланады.
- ¹⁰ Сен Өз Қутқарыушы Қудайыңды умыттың,
Өз Қорғаның болған Жартасты еске алмадың.

- Сонлықтан унамлы өсимликлер ексең де,
Басқа жақтан алып келип, жүзим нәллерин отырғызсаң да,
¹¹ Оларды еккен күни өсирсең де,
Отырғызып баслаған күни азанда гүллетсең де,
Хәстелик хәм дәрт күни келгенде,
Жыйнап алар дақыл болмас.
- ¹² Ұах, көп миллетлердің шуўылдысы!
Теңиздің шуўылдысындай шуўылдайды!
Ох, халықлардың гүўилдиси!
Күшли толқынлар киби гүўилдейди!
- ¹³ Миллетлер күшли толқынлардың гүўилдиси киби гүўилдесин,
Бирақ Қудай оларды әшкаралағанда,
Төбелерде самал ушырған қаўық киби,
Узақларға қашып кетеди.
Дүбелей ушырған қаңбақтай айланады.
- ¹⁴ Кешки ўақыт, мине, қорқыныш!
Азанға таман олар жоқ болып кетер!
Бизлерди тонағанлардың пайы,
Бизлерди талан-тараж қылғанлардың тәғдири усындай болады.

18

Он сегизинши бап

Қудай Қушти жазалайды

- ¹ Қуш дәрьяларының арғы жағында жасайтуғын,
Қанатларын суўылдататуғын ел, хәсирет шегесиз!
- ² Сол ел қамыстан исленген қайық пенен,
Нил дәрьясы арқалы өз елшилерин жибереди.
Хәй, жүйрик хабаршылар!
Жерлери дәрьялар менен бөлінген,
Узын бойлы, тегис терили миллетке,
Жақын-алысқа қорқыў салған халыққа,
Күшли хәм басқыншы миллетке қайтыңлар.
- ³ Хәй сизлер, пүткил дүнья турғынлары,
Жер бетинде жасаўшылар!
Таў басында урыс жалаўы көтерилсе, қараңлар,
Кәрнай шалынғанда, еситиңлер.

⁴ Жаратқан Ийе маған былай деди:
«Күннің хәуірли ыссысы сыяқлы,
Жыйын-терим ұақтындағы шықлы булт сыяқлы,
Мен Өз мәканымнан тыныш қарап тураман».

⁵ Хасыл жыйналмастан алдын,
Гүллеп болып, гүл жүзимге айланғанда,
Ол бағ қайшысы менен путақларды кесип,
Жайылған шақаларды шаўып, ылақтырады.

⁶ Хәммеси таўлардағы жыртқыш қусларға,
Жердеги жабайы хайўанларға қалады.
Олар жазда жыртқыш қусларға,
Қыста жабайы хайўанларға жем болады.

⁷ Сол ұақытта жерлери дәрьялар менен бөлінген,
Узын бойлы, тегис терили миллет,
Жақын-алысқа қорқыў салған халық,
Күшли хәм басқыншы миллет,
Әлемнің Жаратқан Ийесине,
Әлемнің Жаратқан Ийесиниң аты болған жерге,
Сийон таўына саўғалар алып келеди.

19

Он тоғызыншы бап

Мысыр туўралы пайғамбаршылық

- ¹ Мысыр туўралы пайғамбаршылық сөз:
Мине, Жаратқан Ийе ушқыр бултқа минип алып,
Мысырға келеди.
Оның алдында Мысыр бутлары титирейди,
Мысырлылардың руўхлары түсип кетеди.
- ² Жаратқан Ийе былай дейди:
«Мен мысырлыны мысырлыға қарсы көтеремен,
Туўысқан туўысқанға, қоңсы қоңсыға, қала қалаға,
Патшалық патшалыққа қарсы урысады.
- ³ Мысырлылардың руўхы түседі,
Нийетлерин пушқа шығараман.
Олар бутларынан, өли руўхларынан,
Әрұақ шақырыўшылардан хәм сыйқыршылардан мәсләхәт сорайды.
- ⁴ Мен мысырлыларды залым хожайындардың қолына беремен,

Олардың үстiнен рехiмсiз патша хуким сүредi».
Буны Ийе, Әлемнiң Жаратқан Ийесi айтады.

- ⁵ Нилдiң суы қурып,
Тармақлары тартылып, қурғап қалар.
- ⁶ Оның каналлары патасланар.
Мысырдағы Нилдiң тармақлары қурып, кеуiп қалар,
Жекенлер хәм қамыслар ширiп кетер.
- ⁷ Нилдiң жағасындағы басқа өсимликлер,
Нил дөгерегиндеги атызлардағы егинлер қуұрап,
Жел менен ушып, жоқ болар.
- ⁸ Балықшылар дад салып, зар жылар,
Нилге қармақ салып, күн көрiп отырғанлар,
Суұға ау таслағанлар түскинликке түсер.
- ⁹ Зығырдың қабығына ислеу бериушилер,
Жақсы зығыр тауар тоқыушылар уятқа қалар.
- ¹⁰ Кийим тоқыушылар қайғыға батып,
Жалланба жұмысшылар түскинликке түсер.
- ¹¹ Соанның хукимдарлары қандай ақылсыз?
Фараонның дана кеңесшилери ақмақ кеңес береди.
Сизлер қалайынша фараонға:
«Мен данышпанның улыман,
Әййемги патшалар нәсилиненмен», – дей аласыз.
- ¹² Хәй фараон, қәне сол дана адамларың?
Әлемнiң Жаратқан Ийесi Мысырға қарсы нени мақсет қылғанын,
Олар саған айтып берсин, билдирсин.
- ¹³ Соан хукимдарлары ақылдан адасты!
Ноф хукимдарлары алданды!
Мысырды өз урыу басшылары жолдан адастырды.
- ¹⁴ Жаратқан Ийе оларға ақылынан адастыруу руұхын жиберди,
Өз қусығына тайып жығылған мәскүнем қандай болса,
Олар да Мысырды хәмме исинде адастырды.
- ¹⁵ Бас та, қуйрық та, пальма шақасы да, қамыс та,
Мысыр ушын хеш нәрсе қыла алмады.

Мысырлылардың Жаратқан Ийеге бойсынуы

- ¹⁶ Сол күни мысырлылар хаял адамға уксап қалып, Әлемнiң Жаратқан Ийесi өзлерине қарсы қол көтермей атырып, қорқып, титиреседи. ¹⁷ Яхуда ели мысырлыларға қәуiп туудырады. Яхуданың аты аталғанда, Әлемнiң

Жаратқан Ийесинің Мысырға қарсы шығарған қарарынан хәр бир мысырлы қорқатуғын болады.

¹⁸ Сол күни Мысырда бес қала кенаан тилинде сөйлеп, Әлемнің Жаратқан Ийесине садық болыўға ант ишеди. Олардың бири Қуяш қаласы деп аталады.

¹⁹ Сол күни Мысырдың ортасына Жаратқан Ийеге арнап қурбанлық орын қурылып, елдің шегарасына Оған арналған естелик тас қойылады. ²⁰ Бул Әлемнің Жаратқан Ийеси ушын Мысырда бир белги хәм гүўалық болады. Олар езиўшилер себепли Жаратқан Ийеге жалбарынғанда, Жаратқан Ийе мысырлыларға қутқарыўшы жиберип, ғамхорлық қылады хәм азат етеди.

²¹ Жаратқан Ийе Өзин мысырлыларға танытады хәм сол күни мысырлылар Жаратқан Ийени танийды. Олар қурбанлықлар хәм ғәлле садақалары менен Жаратқан Ийеге сыйынады, Оған ўәделер берип, оларды орынлайды.

²² Жаратқан Ийе Мысырды жазалайды хәм жазалағаннан кейин Өзи оларға шыпа береді. Мысырлылар Жаратқан Ийеге жүз бурады, Жаратқан Ийе де олардың жалбарыныўларына кулақ салып, оларға шыпа береді.

²³ Сол күни Мысырдан Ассирияға кең жол ашылады. Ассириялылар Мысырға, мысырлылар Ассирияға барады. Мысырлылар ассириялылар менен бирге сыйынады.

²⁴ Сол күни Израил Мысыр менен Ассирия қасындағы үшінши ел болып, олар арқалы дүнья жарылқанады. ²⁵ Әлемнің Жаратқан Ийеси: «Халқым Мысыр, Өз қолымның иси болған Ассирия хәм мийрасым Израил жарылқансын», – деп оларға ақ пәтиясын береді.

20

Жигирмаланшы бап

Мысыр хәм Эфиопия туўралы пайғамбаршылық

¹ Ассирия бас сәркәрдасы Ассирия патшасы Саргонның буйрығы менен Ашдодқа хұжим жасап, қаланы қолға киргизген жылы, ² Жаратқан Ийе Амос улы Ийшая арқалы сөйледі. Ол Ийшаяға: «Барып, үстиндеги аза кийимин хәм аяғыңдағы сандалды шешип тасла», – деди. Ол солай ислеп, жалаңаш хәм жалаң аяқ жүрди.

³ Сонда Жаратқан Ийе былай деди: «Қулым Ийшаяның үш жыл жалаңаш хәм жалаң аяқ жүргени Мысыр хәм Куш ушын белги хәм нышан болады.

⁴ Мысырды шерменде қылыў ушын Ассирия патшасы Мысыр тутқынларын, Куштан сүргин болғанларды, олардың жасын хәм ғаррысын жалаңаш, жалаң аяқ, уятлы жерлери ашық халда айдап кетеди. ⁵ Кушқа үмит байлап, Мысыр менен мақтанғанлар қорқып, уятқа қалады. ⁶ Сол күни бул теңиз жағасының

турғынлары былай дейди: «Қара, Ассирия патшасынан қутылыу үшін жәрдем күтип, үмит байлағанымыз не болды?! Енди бизлер қалай қашып қутыламыз?»

21

Жигирма биринши бап

Бабилон туұралы пайғамбаршылық

- ¹ Теңиз жағасындағы шөл¹ туұралы пайғамбаршылық сөз:
Қубладан дүбелейлердің дүбегени киби,
Басқыншы да шөлден, қорқынышлы журттан келеди.
- ² Маған бир қорқынышлы аян түсти:
Сатқан сагады, талаушы талайды.
Хүжим ет, Элам! Камал қыл, Мидия!
Ол себепли болған налаларды ақырына жеткеремен.
- ³ Сол себепли белим шаншып,
Туұатуғын ҳаялдың толғағы киби,
Толғақ тутты мени.
Еситкенлеримнен еки бүгилип,
Көргенлеримнен қорқынышқа түстим.
- ⁴ Жүрегим хәулирип, қорқыныш бийлеп алды мени,
Ымырт жабылыуын күткен едим,
Бирақ ол мени қорқынышқа салды.
- ⁵ Гилемлер төселип, дастурхан жайылып,
Жеп хәм ишип атыр екен.
Турыңлар, әскербасылар, қалқанларыңызды майлаңлар!
- ⁶ Ийе маған былай деди:
«Барып, гүзетши қой, көргенин айтсын.
- ⁷ Ол сауаш арбаларын, қос ат жегилген арбаға мингенлерди,
Ешекке, түйеге мингенлерди көрсе,
Оларға муқыятлы түрде дыққат қойсын!»

¹21:1 Теңиз жағасындағы шөл – Персия қолтығындағы Бабилонияның кубла бөлеги, гейде «теңиз жағасындағы жер» деп аталады.

⁸ Гүзетши былай деп бақырды:
«Мырзам, күн бойы мен минарада тураман,
Түнде де өз орнымда нәўбетшиликте боламан.

⁹ Өне, олар қос атқа жегілген арбада киятыр».
Кейин гүзетши жууап берип былай деди:
«Қулады Бабилон, қулады!
Оның құдайларының барлық мүсинлери,
Қыйрап жерде жатыр».

¹⁰ Ох, қырманда бийдай киби женшилген халқым!
Әлемнің Жаратқан Ийесинен, Израилдың Құдайынан,
Еситкенлеримди сизлерге аян қылдым.

Эдом тууралы пайғамбаршылық

¹¹ Дума^k тууралы пайғамбаршылық сөз:
Биреу мени Сеирден¹ шақырады:
– Гүзетши, таң атыўға қанша қалды?
Гүзетши, қашан түн тамам болады?

¹² Гүзетши былай дейди:
– Таң атады, бирақ және түн қайтып келеди,
Егер сорағыңыз келсе, қайтып келип сорай бериң.

Арабстан тууралы пайғамбаршылық

¹³ Арабстан тууралы пайғамбаршылық сөз:
О, деданлылардың кәрўанлары!
Арабстан тоғайларында түнейсизлер.

¹⁴ О, Тема жериниң турғынлары!
Шөллегенге суў бериңлер,
Қашқынларға аўқат бериңлер.

¹⁵ Олар қылыштан, жалаңашланған қылыштан,
Керилген оқ жайдан, ғыжлаған урыстан қашып келеди.

¹⁶ Ийе маған былай деди: «Бир жылдан кейин, жалланған исшиниң мүддети киби, Кедардың пүткил салтанаты ақырына жетеди. ¹⁷ Кедардың сарыжайшы жаўынгерлеринен азғантайы ғана аман қалады». Израилдың Құдайы

^k**21:11** Дума – еврейше «жым-жыртлық» дегенди билдиреди, бирақ бул жерде жеке ат сыпатында қолланылып, арқа Арабия ямаса эдом халқын билдирийи мүмкин.

¹**21:11** Сеир – Эдомның басқа аты.

Жаратқан Ийе усылай деди.

22

Жигирма екінші бап

Ерусалим туұралы пайғамбаршылық

- ¹ Аян ойпатлығы туұралы пайғамбаршылық сөз:
Не болды сизлерге?
Неге хәммеңиз үшеклерге шығып алдыңыз?
- ² Хәй, шаўқым-сүренге толы,
Ғалмағаллы хәм шадлы қала!
Өлгенлериңиз қылыштан да өлмеді,
Саўашта да өлмеді.
- ³ Хүкимдарларың биргеликте қашып кетти,
Бирақ оқ жайларынан бир оқ атпай-ақ тутқынға түсти.
Олар узаққа қашып кеткен еді,
Табылғанлардың хәммеси тутқынға алынды.
- ⁴ Сонда мен былай дедім:
«Мени жалғыз қалдырың, өкирип жылап алайын.
Сүйикли халқымның қырғынға ушырағаны ушын,
Тәселле бермең маған».
- ⁵ Себеби Ийем, Әлемнің Жаратқан Ийесинің,
Аян ойпатлығында ғаўғалы, қорлықлы хәм ала-сапыран күни болады.
Сол күни дийўаллар қулап,
Жәрдем сораған даўыслар таўларды жаңғыртады.
- ⁶ Элам оқ жай хәм оғын алып,
Саўаш арбалары хәм атлылары менен келди.
Кир әскерлери қалқанларын таярлады.
- ⁷ Сениң сайланды ойпатлықларың саўаш арбаларына толды,
Атлылар қала дәрўазасы жанында сап тартып тур.
- ⁸ Жаратқан Ийе Яхуданың бекинислерин күл-талқан қылды.

Сол күни «Лебанон тоғайы» сарайындағы қурал-жараққа үмит етип
қарадыңыз.
- ⁹ Сизлер Даўыттың қаласының дийўалларында көп жарықларды көрдиңиз.
Төменги хәуызға суў сақлап қойдыңыз.
- ¹⁰ Сизлер Ерусалимдеги үйлерди қарап шығып,
Дийўалды питеў ушын, үйлерди буздыңыз.

¹¹ Ески қауыздың суулары ушын,
Еки дийуал арасына суу сақлағыш құрдыңыз.
Бирақ буны Кимнің ойлап қойғанына нәзер салмадыңыз,
Буны Кимнің әзелден жоба қылғанына итибар бермедингиз.

¹² Сол күни Ийем, Әлемнің Жаратқан Ийеси,
Жылап, аза тутыуға,
Шашларыңызды алдырып, аза кийимин кийиуіге шақырды.

¹³ Бирақ сизлер: «Келиң, жеп-ишейик, ертең өлемиз», – деп,
Өгиз сойып, қой шалып,
Гөш жеп, шарап ишип,
Кейпи-сапа құрып атырсыз.

¹⁴ Сонда Әлемнің Жаратқан Ийеси қулағыма:
«Бул гүна өлгениңизше кеширилмейди», – деди.
Буны Ийем, Әлемнің Жаратқан Ийеси айтты.

Шебнаға ескертиу

¹⁵ Ийем, Әлемнің Жаратқан Ийеси былай дейди: «Қәне, патшаның оң қолы, сарай басқарыушысы сол Шебнаға барып, былай деп айт: ¹⁶ „Бул жерде не жұмысың бар? Өзиңе қәбир оятуғындай, бул жерде кимиң бар? Жоқарыда өзиңе қәбир қазып, жартасқа жасау ушын үңгир ойыпсаң. ¹⁷ Хәй, күшли адам! Жаратқан Ийе сени ылақтырып жибереди. Ол сени беккем услап алып, ¹⁸ айландырып-айландырып, топ киби кең бир елге ылақтырып жибереди. Сен сол жерде өлесей. Әжайып сауаш арбаларың сол жерде қалады хәм сен мырзаның үйин шерменде қыласаң. ¹⁹ Мен сени өз лауазымыңнан түсирип, орныңнан алып таслайман.

²⁰ Сол күни Мен қулым Хилкия улы Әлякимди шақыраман. ²¹ Сениң кийимлериңди оған кийгизип, белине белбеуиңди байлайман хәм хәкимшилигиңди оған бермен. Ол Ерусалим тұрғынларының хәм Яхуда халқының әкеси болады. ²² Дауыттың үйиниң гилтин оның мойнына асаман. Оның ашқанын хеш ким жаба алмайды, оның жапқанын хеш ким аша алмайды. ²³ Мен оны қатты жерге қағылған қазықтай етип қағаман. Ол өз нәсили ушын салтанат тахты болады. ²⁴ Оның хожалығының пүткіл абырайы: оның урпақлары хәм шақалары – оның кеседен гүзеге шекемги барлық ыдыслары оған жүкленеди». ²⁵ Әлемнің Жаратқан Ийеси былай дейди: «Сол күни қатты жерге қағылған қазық босап, сууырылып, қулап түседи. Оған илинген барлық жүк те алып тасланады». Буны Жаратқан Ийе айтты.

Тир туўралы пайғамбаршылық

- ¹ Тир туўралы пайғамбаршылық сөз:
Жылаңлар, о үлкен саўда кемелери!
Тир қаласы ўайран болды,
Үйсиз, баспанасыз қалды.
Кипр^m жерлеринен оларға хабар келди.
- ² Теңизден жүзип өткенлер арқалы байыған,
Атаў халқы хәм Сидон саўдагерлери, үндемең!
- ³ Мол суў жолы арқалы,
Шихордың дәни, Нилдің зүрәети пайдаңыз еди.
Миллетлердің саўда орайы едиңиз.
- ⁴ Уял, хәй, Сидон, теңиз жағасындағы қорған!
Теңиз саған былай дейди:
«Толғақ та тутпады, туўмадым да,
Ул да тәрбияламадым, қыз да өсирмедим».
- ⁵ Хабар Мысырға жеткенде,
Тир хаққындағы хабардан Мысыр қорқып, қайғыға түседи.
- ⁶ Таршишке қарай жүзиң,
Хәй, атаў турғынлары, пәрияд етиң!
- ⁷ Хаслында әзелден бар болған,
Узақ үлкелерге аяғы жетип, қоныс басқан,
Шадлыққа бөленген қалаңыз усы ма?
- ⁸ Патшаларға таж кийдиретуғын,
Тирге қарсы бул исти ким белгиледи?
Саўдагерлери шахзадалар болып,
Олар дүньяның абырайлы адамлары еди.
- ⁹ Менменлигиниң негизи болған пүткил даңқ-атағын хорлаў,
Дүньяның барлық абырайлы адамларын жер қылыў ушын,
Әлемниң Жаратқан Ийеси усылай қарар шығарды.

^m23:1 Кипр – сөзбе-сөз: Киттим.

- ¹⁰ Хәй, Таршиш қызы!
Нил сыяқлы елиңди кесип өт,
Ол жерде енди жағыс болмайды.
- ¹¹ Жаратқан Ийе қолын теңиз үстине созып,
Патшалықларды титиретти.
Кенаан қорғанларын қыйратыўды буйырды.
- ¹² Ол былай деди:
«Хәй, Сидонның езилген пәк қызы!
Сен енди шадланбайсаң,
Тур, Кипрге бар,
Ол жерде де рәхәт көрмейсең».
- ¹³ Калдейлердің жерине қара!
Бул халық жоқ енди.
Ассириялылар оны жабайы хайўанларға берди.
Олар дийўалды кулатыў ушын минара тиклеп,
Сарайларын қыйратты,
Қаланы қарабақанаға айландырды.
- ¹⁴ Жылаңлар, үлкен саўда кемелери,
Қорғаныңыз ўайран болды!
- ¹⁵ Сол күннен баслап Тир жетпис жылға, бир патшаның өмириндей ўақытқа
умытылады. Усы жетпис жыл тамамланғанда, бузық ҳаял ҳаққында айтылған
мына қосықтағылар Тирдің басына түседі:
- ¹⁶ «Хәй, умытылған бузық ҳаял!
Лира алып, қаланы айлан,
Жақсы нама шертип, бир қанша қосықлар айт,
Бәлким, сени еслеп қалар».
- ¹⁷ Жетпис жылдан соң, Жаратқан Ийе Тирге жақсылық қылады. Қала өз
саўдасына қайтып, жер бетиндеги барлық патшалықлар менен бузықшылық
қылады. ¹⁸ Бирақ оның саўдадан хәм хызметтен алған дәрәматлары Жаратқан
Ийеге бағышланады. Дәрәматлар сақланбайды да, жыйналмайды да.
Саўдадан алынғанлар тойғанша жеў, сулыў кийиниў ушын Жаратқан Ийениң
дәрғайында жасайтуғынларға бериледи.